

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput II. Genuinæ jejunii notio, & regulæ traduntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

CAPUT II.

Genuina jejunii notio, & Regulae traduntur.

Rejctis jam opinionibus, quæ sua se malè produunt, veram jejunii ideam tradere oportet. Quadruplex jejunium Doctores distinguunt, videlicet Naturæ, Spiritus, Virtutis, & Legis. *Primum* est abstinencia ab omni cibo, & potu, ita ut a medio noctis nihil omnino sumptum sit. *Alterum* est abstinencia a ferme malitiæ, & nequitia, uti Apostolus loquitur (1. Cor. 5.), solumque metaphorice jejunium dicitur. *Tertium* est abstinencia a cibo & potu secundum leges, quas temperantiæ virtus prescribit. *Quartum* denique est abstinencia a cibo & potu juxta regulas, quas Ecclesia stabilit. Non opposita, sed admodum connexa sunt hæc jejunia. Universaliores temperantiæ leges legis adhuc Ecclesia determinat, sicque Ecclesia jejunium illud ipsum virtutis est; & hoc ne inutile, vanumque abeat, peccati abstinencia associatam sibi habeat, necessum est.

Regulæ, quas Ecclesia ab Apostolorum tempore ad nostrum usque ævum circa jejunia observandas proposuit, tria hæc capita concernunt, nimirum quorundam ciborum exclusionem, unicam refectionem, certumque refectionis tempus.

Quod ciborum quorundam exclusionem concernet, iis, quibus jejunandum est, diebus certis

Regula
 omnes, earumque adeps, lac, caseus, butyrum,
 & ova a fidelium mensa olim abesse debebant,
 ab omni quoque potu, inebriante, ut jam supra
 notavimus, fideles abstinebant. In variis tamen,
 frigidioribus praesertim regionibus, hodie non
 solum vini, sed & ovorum, casei, lactis, bu-
 tyrique usum, fidelium infirmitati indulgens,
 Ecclesia permittit. Non igitur uniformis circa
 hoc exstat regula, sed provinciarum consuetudi-
 nes, quas sciens Ecclesia saltem tacite approba-
 vit, omnino sunt attendendae, ac per consequens
 ubi specialem exceptionem consuetudo non fe-
 cit, originaria & irrestricta observanda est re-
 gula (a).

Quod *refectionis unitatem* concernit; haec
 adeo antiquitus in diebus jejuniorum recepta
 fuit, ut alia secunda, quae hodie *collatio* dicitur,
 primis Christianis penitus fuerit incognita.
 Ex eo tempore, quo refectio, alias vespere fa-
 cta, ad meridianas horas est translata, commu-
 nis serotinae collatiunculae usus etiam apud ob-
 servantiores Religiosos invaluit, ne plures a je-
 juno nimis stomacho necessaria quiete, ac som-
 no privarentur. Moderata satis ejusmodi ve-
 spertina refectio esse debet; non enim ut corpus
 plene

(a) In provinciis, in quibus primæva ab ovis,
 & lacticiis abstinendi adhuc consuetudo viget,
 hæc jejuniorum tempore ab omnibus, ibi degen-
 tibus, ne peccent, est servanda. Unde Alexan-
 der VII. istam numero 32, damnavit propositio-
 nem: *Non est evidens, quod consuetudo non co-
 medendi ova, & lacticia in Quadragesima obliget.*

plene reficiatur, sed ut humanæ debilitati quæ suppetiæ ferantur, eandem Ecclesia sufficit. Propterea *collatiuncula*, id est aliquod ditamentum, seu modicum indultum confuevit. Notent sibi hoc, qui tor coctos bos, totque bellaria vespere comedunt, cuique plebeo, nec dicam pauperi, pro quotidiano prandio sufficerent. Sed quid tandem quantum pro collatione comedere licet? Calidos homini sano ac vegeto plerique melioris notæ Doctores dissuadent: circa quantum hominis statum, corporis vires, aliasque circumstantias pensandas, ac legis præmissis præ oculis habendum esse docent (a).

Contra hanc de unica refectioe regulam illi delinquant, qui cupiditati voraci obsequentes sapius interdium quidquam de cibo sumunt, qui extra magnæ sitis necessitatem vinum, alioque potum nutrientem bibunt (b). Ab

(a) *Solenne jejunium concordante proposito bonæ voluntatis incamur. Nihil a quoquam arduum, nihil asperum queritur; nec aliquid, quod nostras excedit, indicitur sive in abstinentia collatione, sive in eleemosynæ largitione. Sciant ergo guli, quid possint, quidve non possint. Ipsi modicum suum pendant; ipsi iusta, & rationabili ratione se censeant. Ea vos regula generaliter cœlestis, ut mandatum Dei secundum possibilitatem vestræ mensuram operemini. S. Leo Papa sermo 3. de jejun.*

(b) *Inter potus nutrientes jusculum, Chocolate aqua solutum, Caffee, lacte mixtum, imo & vinum.*

debilitati
Ecclesia
aliquod
altum
tor coch
medunt,
pro
d rander
licet? C
que me
quantum
aliasque
primis
)
ne reg
i obli
bo sum
num, ali
) Ab
ent,
ero bou
ardum, e
quod
mentia
Sciunt
Ipsi
nabili
aliter
possibilit
apa serm
Chocolat
, imo
vinum

min, quæ nutriunt, sumpta semel refectio e
nantes abstinere Ecclesia jubet, ut corporis
tribus imminutis concupiscentia quoque mi-
altum

Ast, inquiunt, dura nimis hæc assertio est;
non possumus absque matutino jentaculo, adus-
que horam prandii jejuno stomacho manere,
nec

vinum, ac cerevisiam esse multi cum Natali Ale-
xander tam antiqui, quam recentes Moralistæ
docent. P. Concina recensita Auctorum pro &
contra sentientium longa serie, Patrumque quo-
rundam expositis sententiis: circa vini usum
viam quodammodo mediam init, docetque, vi-
num (eadem de Cerevisia ratio est) extra prandii
horam *necessitatis* solum causa, nimirum ad cibum
digerendum, aut sitim extinguendam, numquam
vero ob solam voluptatem & arbitrarie jejunio-
rum tempore licite sumi posse; secus facientes
in fraudem legis agere, nimiumque cupiditati &
carni indulgere, ac ex consequenti sacræ absolu-
tionis, nisi resipiscant, incapaces esse pluribus
ostendit (*lib. 2. Diff. 2. de jejun. c. 8.*). Por-
ro eum, qui in fraudem legis extra horam pran-
dii sæpius potat, contra Ecclesiæ statutum pec-
care ipsemet divus Thomas (cujus auctoritate
adversarii gloriantur) pluribus in locis docet
(in 4. Diff. 15. Q. 3. art. 4. *quæstionc. 1.*, & 2. 2.
Q. 147. art. 6. *ad 2.*). Idem de electuariis judi-
cium esse ferendum Angelicus monet. Potum
Chocolate, prout ordinarie pro nobilibus paratur,
cum jejunio combinari non posse plerique Docto-
res censent. Admixtionem lactis in potu Thee
& Caffee in Archidiecesi Vienenfi, aliisque
tempore quadragesimali &c. simpliciter prohibi-
tam esse P. Marianus in suo compendio (*QQ. in
Tract. 9. num. 426.*) testatur,

nec sine pomeridiano potu nostro officio
 amara; nimisque intolerabilis nobis hæc
 ratio accideret; nec eam a fidelibus pia
 Ecclesia exigit. Sed quinam sunt, qui hæc
 murmurant: an rustici, an fabri, an
 molestioribus laboribus destinati? Minime
 enim aliunde plus & Ecclesia, & Doctores
 gent, uti postea dicemus; sed homines
 otiosi, carnales, molles, ventre servientes,
 cupiditati obsequentes, in comestationibus
 ebrietatibus continuis vitam suam transigentes,
 quibus nudum crucis, & mortificationis
 horrorem ingerit. Nimia igitur, quam
 perierunt, jejunandi difficultas, non ex re
 cepta, sed pessimis illorum habitibus
 per anni decursum non adeo ebrietati, ac
 margine incumbere; si temperantia,
 Christiani tenentur, rite studerent, carnis
 verbera reprimerent; longe iis tolerabilior,
 omnino facilis, ac suaviter abstinentiæ rigor
 deret. Malæ consuetudines christianorum
 cipua legis adimplendæ impedimenta sunt;
 autem ad quidquam agendum lege obligati
 ad removenda quoque agendi impedimenta
 dem legis vigore adstrictius manet.

Quoad horam prandii, seu tempus refectio-
 hodiernum generalem ecclesiæ morem reputo
 existimo esse meridiem, quamvis Ecclesiæ in-
 tioni propius accederet, qui una, altera
 meridie hora prandium sumeret. Etenim
 meridiem fere nemo prandere solet, nec jejuni-
 dies præ reliquis corpus affligent, si eodem

postis tempore prandium adeatur. Id tamen cer-
tam, horam meridianam præveniri absque pia-
culo non posse: unde qui absque gravi causa
refectionis horam notabili tempore anticiparet,
graviter peccaret. Multo magis jejunii legem
violant, qui jejunii diebus splendide epulantur;
meliores, & sapidiores escas apponunt, mensa-
lesque delicias ad plures horas protrahunt, quam
alio consueverunt tempore. Id tamen nobiles
plerique viri faciunt, qui revera nullam in die
jejunii sobrietatem servant; sed cibus vescuntur
omnibus, quicumque gustum, aut cupiditatem
possunt explere.

Toletanum VIII. Concilium præcipit, ut
qui absque necessitate carnes in Quadragesima
comedit, in Paschate a communione arceatur;
& insuper quadraginta diebus a carnium esu ab-
stineat.

Qui uno die Quadragesimale jejunium violat,
debet diebus septem pœnitentiam agere.

In veteri Pœnitentiali apud Yvonem Carno-
tensem (*part. 13. can. 11.*) præcipitur, ut
qui jejunium violat, prandii horam ex gula an-
tevertens, binis diebus pane & aqua jejuset.

Debent profecto Confessari pœnitentium in-
firmitatem, ætatem, & munera perpendere;
sed caveant ne nimium ipsis indulgeant, eosdem-
que ob leves causas ab Ecclesiæ legibus eximant.
Neminem Ecclesia vult occidere; sed optat, ut
salutari abstinentia fideles carnem suam affligant,
ejusque vires frangant, quibus contra spiritum
pugnat.

pugnat. Quadragesimæ tempus lacrymarum
mæstitiæ tempus est, quo diligenter fideles
debent, ut divini Judicis iram mitigent, ut
dis maculas abluant, ut ad Resurrectionis
tum in Paschate accipiendum se præparent.

CAPUT III.

Ad quosnam jejunii se extendat præceptum.

Sicut alia ecclesiastica præcepta, ita & hoc
jejunio factum, fidelium conscientias obligat,
unde qui sciens, & volens in notabili mensura
contra tres, quas prius exposuimus, regulas
ageret, etiam secluso contemptu, graviter peccare
caret.

Fideles omnes, postquam vigesimum
mum ætatis annum compleverunt, ista jejuni
lege stringuntur. Parvuli septennium super
gressi a carnibus, ut jam supra (*Part. I. pag.*
316.) diximus, abstinere tenentur, ut sicut
ve christianis abstinentiis servandis assuefiant.
viri, qui sexagesimum ætatis annum sunt præter
gressi, ratione ætatis præcise a jejunii
penitus non eximuntur, nisi sensibilis valde
rium defectio, aut infirmitas jejunii pati
rem recuset (*a*).

(*a*) Senibus certum tempus, quo a jejunio
exempti, haud esse constitutum, sed corporis
constitutionem, & vires esse spectandas
Layman communior D. D. sententia est.